

Sygn. akt II Ca 1410/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lutego 2015r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący- Sędzia SO Wojciech Wójcik

Sędzia SO Monika Kuźniar (spr.)

Sędzia SR del. Iwona Łabęcka

Protokolant: Elżbieta Biała

po rozpoznaniu w dniu 22 stycznia 2015r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. w likwidacji w J.

przeciwko D. S.

przy udziale interwenientów ubocznych R. M. i J. W.

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Krzyków we Wrocławiu

z dnia 11 czerwca 2014r.

sygn. akt I C 2045/13

I. oddala apelację;

II. zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanej 1200 zł kosztów postępowania apelacyjnego;

III. zasądza od strony powodowej na rzecz interwenienta ubocznego J. W. 1200 zł kosztów postępowania apelacyjnego;

Sygn. akt II Ca 1410/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Krzyków we Wrocławiu, ponownie rozpoznając sprawę, w związku z uchyleniem wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Krzyków z dnia 13 marca 2013 r. sygn. akt I C 1040/09 przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu II Wydział Cywilny Odwoławczy sygn. II Ca 707/13, oddalił powództwo strony powodowej (...) sp. z o.o. w likwidacji w J. o zapłatę, w punkcie II zasądził od strony powodowej na rzecz pozwanej D. S. kwotę 4.800 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w punkcie III. zasądził od strony powodowej na rzecz interwenienta ubocznego J. W. kwotę 6.000 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia stanu faktycznego:

W dniu 11 września 2007 r. pozwana D. S. nabyła od R. M. ciągnik siodłowy marki R. (...) o nr nadwozia (...) za kwotę 63.440 zł brutto. W dniu 18 stycznia 2008 r. miało miejsce przeszukanie u pozwanej D. S., u której ustalono ciągnik siodłowy marki R. (...) o nr nadwozia (...). Pojazd jednocześnie oddano pozwanej na przechowanie, zobowiązując ją do jego przechowania zgodnie z wymogami określonymi w protokole. Ciągnik siodłowy marki R. (...) o nr nadwozia (...) został uznany za dowód rzeczowy w sprawie prowadzonej przez Wydział do Zwalczania Zorganizowanej Przystępczości Ekonomicznej Zarządu CBS KGP we W. postanowieniem z dnia 09 lipca 2008 r. W uzasadnieniu postanowienia podano, że do sprawy dołączono materiały śledztwa prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową w Gorlicach, z których wynika, że w sprawie występuje wątek wyprowadzenia ze spółki (...) sprzętu transportowego w postaci samochodów ciężarowych, ciągników siodłowych oraz naczep w łącznej ilości 18 pojazdów o łącznej wartości co najmniej 1.100.000 zł. W dniu 04 marca 2009 r. Wydano postanowienie o przedstawieniu G. K. m.in. zarzutu wyprowadzenia z bazy spółki (...) samochodu marki R. (...). Pismem z dnia 14 sierpnia 2008 r. wezwano pozwaną do wydania spółce (...) przedmiotowego ciągnika. Pozwana odpowiadając na powyższe pismo w dniu 21 sierpnia 2008 r. odmówiła wydania ciągnika podnosząc, że dokonała jego zakupu i nie widzi podstaw do jego nieodpłatnego przekazania na rzecz powodowej spółki. G. K. w okresie od dnia 23 czerwca 2007 r. do 07 lipca 2007 r. w G. biorąc udział w zorganizowanej grupie przestępczej, wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, czyniąc z popełniania przestępstw stałe źródło dochodu, w ciągu 5 lat po odbyciu kary 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne po uprzednim wprowadzeniu T. Ś. w błąd co do zamiaru zapłaty za udziały spółki (...) sp.z o.o. w dniu 23 czerwca 2007 r. nabył udziały tej spółki, a następnie w okresie od 03 do 07 lipca 2007 r. przywłaszczył środki trwałe spółki w postaci ciągników R. (...), V., M. oraz naczepy marki J., S., M., D., Z. oraz izotermy D. i (...) o łącznej wartości 1.100.000 zł. Strona powodowa ciągnik siodłowy (...) SA nabyła w dniu 28 lutego 2007 r. za opłatą końcową od leasingodawcy (...) sp. z o.o. Przekazanie ciągnika na rzecz strony powodowej nastąpiło w dniu 27 lutego 2007 r.

Uzasadniając zaskarżone rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy podał, że strona powodowa zmodyfikowała pismem z dnia 14 lutego 2014 r. żądanie pozwu, domagając się, w miejsce pierwotnego roszczenia o ustalenie, zapłaty kwoty 45.018 zł. Uzasadniając żądanie strona powodowa podniosła, że przyjęła wysokość szkody na wskazanym wyżej poziomie w oparciu o kwotę z fikcyjnej faktury VAT (...) z dnia 09 lipca 2007 r., na podstawie której osoba podająca się za przedstawiciela strony powodowej zawarła z J. W. umowę kupna – sprzedaży ciągnika siodłowego marki R. (...).10. Płatność za pojazd miała nastąpić gotówką, a pojazd został interwencji ubocznemu J. W. wydany wraz z wymaganymi dokumentami. Pozwana oraz interwencji uboczni kwestionowali zasadność roszczenia o zapłatę w całości, podnieśli zarzut braku legitymacji procesowej biernej po stronie pozwanej, zarzut przedawnienia oraz brak wykazania szkody w majątku strony powodowej, tak co do zasady jak i co do wysokości. Sąd Rejonowy oddalił powództwo uznając, że strona powodowa nie wykazała w żaden sposób wysokości doznanej uszczerbku w majątku, spowodowanego wyprowadzeniem z niego pojazdu. Sąd ten wskazał, że zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W ocenie Sądu Rejonowego strona powodowa nie sprostała temu obowiązkowi. Pełnomocnik strony powodowej jako wysokość szkody wskazał kwotę z fikcyjnej faktury VAT wystawionej na dowód zawarcia umowy sprzedaży przez J. W. z fikcyjną osobą P. K., którym okazał się G. K. oskarżony przez Prokuraturę Okręgową w Zielonej Górze w sprawie V Ds. 9/07 o to m.in., że w okresie od 23 czerwca 2007 r. do 07 lipca 2007 r. pod pozorem zmiany zarządu powodowej spółki wyprowadził z jej bazy pojazd marki R. (...). W ocenie Sądu Rejonowego strona powodowa nie wykazała wysokości szkody, ponieważ nie można za udowodnioną wysokość szkody uznać kwoty z fikcyjnej faktury VAT. Powodowa spółka winna była jako reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika złożyć wnioski dowodowe o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność wartości pojazdu. Ewentualnie, winna była zmodyfikować żądanie pozwu w ten sposób, że domaga się wydania przez pozwaną spornego ciągnika, wtedy też wartość tego ciągnika nie miałaby istotnego znaczenia. Sąd Rejonowy wskazał również, że strona powodowa przez wytoczeniem powództwa powinna była rozważyć, czy przysługuje jej dochodzone roszczenie, od kogo może żądać jego zaspokojenia i w jakiej wysokości. Brak rozważenia, w jakiej wysokości zaistniała

w jej majątku szkoda, skutkowało ujemnymi konsekwencjami w postaci oddalenia powództwa. Rozstrzygnięcie o kosztach Sąd oparł na treści art. 98 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i 108 § 2 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniosła strona powodowa zaskarżając wyrok Sądu Rejonowego w całości oraz zarzucając mu:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku polegający na przyjęciu, że strona w świetle zebranego materiału dowodowego nie wykazała szkody rozumianej jako strata rzeczywista poniesiona w jej majątku w następstwie wyprowadzenia z jej majątku ciągnika siodłowego marki R.,
2. obrazę prawa procesowego poprzez zaniechanie przeprowadzenia dowodu koniecznego dla sprawy wyrażające się oddaleniem wniosku o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków J. K., K. M., S. J. i J. G. celem ustalenia m.in. wysokości szkody.

Strona powodowa wniosła o uchylenie wyroku Sądu I instancji w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Pozwana, D. S., wniosła **odpowiedź na apelację** strony powodowej, domagając się jej oddalenia jako oczywiście bezzasadnej oraz zasądzenia na jej rzecz kosztów postępowania.

Interwenienci uboczni, J. W. i R. M., wnieśli o oddalenie apelacji strony powodowej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c. Sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji. Sąd odwoławczy związany jest zarzutami procesowymi wyartykułowanymi w tymże środku odwoławczym. W myśl art. 382 k.p.c. Sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym, biorąc pod uwagę z urzędu ewentualne naruszenia prawa materialnego.

Na wstępie zważyć należy, że dokonane przez Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne, wobec zmiany przedmiotowej powództwa, stały się wystarczające dla oceny zasadności roszczenia strony powodowej o zapłatę.

Sąd Rejonowy oddalił powództwo na tej tylko podstawie, że strona powodowa nie wykazała wysokości szkody. Natomiast jedynie „na marginesie”, bez pogłębiania rozważań w tym zakresie, wskazał również, że strona powodowa winna była przed wytoczeniem powództwa rozważyć, czy przysługuje jej dochodzone roszczenie, od kogo może go dochodzić, wreszcie - jaka jest wysokość tego roszczenia.

Pomimo jednak braku rozważań Sądu Rejonowego co wszystkich przesłanek ewentualnej odpowiedzialności pozwanej, stwierdzić należy, że wyrok Sądu I instancji odpowiada prawu.

Apelacja powodowej spółki koncentruje się jedynie na wskazaniu, że wysokość szkody została przez nią wykazana, bez rozwinięcia jednak podstawy faktycznej i prawnej żądania zapłaty skierowanego do pozwanej D. S.. Tymczasem, oczywistym jest, że ciężar dowodu wszystkich przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanej, spoczywał na stronie powodowej.

Jak wynika z akt sprawy, po uchyleniu wyroku Sądu I instancji wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 04 września 2013 r. sygn. II Ca 707/13, strona powodowa zmodyfikowała powództwo, domagając się zasądzenia od pozwanej D. S. kwoty 45.118 zł tytułem odszkodowania. Jako podstawę tego roszczenia wskazano "bezpodstawne przejście i korzystanie z ciągnika przez pozwaną" (k. 544), z kolei wysokość szkody określono jako odpowiadającą kwocie wskazanej na "fikcyjnej fakturze VAT (...)", dokumentującej umowę sprzedaży ciągnika między „mgr inż. P. K.” (w rzeczywistości G. K.) i J. W., interwenientem ubocznym w niniejszej sprawie.

Zauważyć trzeba, że Sąd orzekający związany jest podstawą faktyczną żądania pozwu; w przypadku przyjęcia innej podstawy faktycznej, naruszyłby przepis art. 321 k.p.c., orzekając ponad żądanie. Z treści zmodyfikowanego powództwa wynika, że strona powodowa ochrony na drodze sądowej poszukuje w przepisach o odpowiedzialności deliktowej, podając, że pozwana bezpodstawnie przejęła i korzysta ze spornego ciągnika. Niewątpliwe jest bowiem, że stron nie łączył żaden stosunek umowny.

Zgodnie z art. 415 k.c., kto z winy swojej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Przesłankami odpowiedzialności odszkodowawczej deliktowej są: zaistnienie szkody; wystąpienie faktu, za który ustawa czyni odpowiedzialnym określony podmiot, czyli czynu niedozwolonego; związek przyczynowy między czynem niedozwolonym, a szkodą w tej postaci, iż szkoda jest jego zwykłym następstwem - istota regulacji art. 361 § 1 k.c. pozwala na przyjęcie odpowiedzialności sprawcy szkody na podstawie art. 415 k.c. tylko za typowe, a więc normalne skutki jego zawinionych (bezprawnych) zachowań, a nie za wszelkie możliwe ich następstwa, które w ciągu zdarzeń dają się nawet połączyć w jeden łańcuch przyczynowo-skutkowy. Ciężar dowodu co do wszystkich tych okoliczności obciąża co do zasady poszkodowanego (art. 6 k.c.). Przy odpowiedzialności na zasadzie winy, poszkodowany będzie miał z reguły obowiązek wykazania okoliczności, które dadzą podstawę do postawienia zarzutu zawinionego działania lub zaniechania.

W świetle powyższego Sąd Odwoławczy wskazuje, że strona powodowa nie wykazała w żaden sposób, dlaczego odpowiedzialną za szkodę powstałą w jej majątku czyni pozwana D. S.. Nie wyjaśniła przede wszystkim, na czym miał polegać delikt pozwanej (za czyn niedozwolony nie można przecież było uznać odmowy wydania ciągnika w trakcie trwania postępowania karnego, bowiem w tymże okresie D. S. ciągnik ten został oddany na przechowanie), nie udowodniła też związku przyczynowego pomiędzy szkodą a deliktem (działaniem bądź zaniechaniem) pozwanej.

Wedle Sądu Odwoławczego, analizując przesłanki odpowiedzialności deliktowej pozwanej, stwierdzić należy, że zaproponowany przez stronę powodową materiał dowodowy i wskazane okoliczności faktyczne w żaden sposób nie pozwalały na uznanie zasadności dochodzonego na podstawie art. 415 k.c. roszczenia skierowanego przeciwko D. S.. Zauważyć trzeba, że strona powodowa wskazuje, że strata w jej majątku powstała na skutek "wyprowadzenia z jej majątku ciągnika siodłowego", a przecież to nie pozwana dokonała owego wyprowadzenia. Z okoliczności wskazanych przez powodową spółkę wynika, że wyzyskał jej błąd i przywłaszczył majątek, m.in. w postaci ciągnika G. K.. Strona powodowa, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika w żaden sposób nie wyjaśnia podstawy faktycznej w tym zakresie, poza wskazaniem jedynie, że obecnie pozwana jest w posiadaniu spornego ciągnika. Trudno jednak z samego posiadania przez pozwaną owego ciągnika wywodzić roszczenie o zapłatę.

W tym miejscu zgodzić należy się jednak ze stanowiskiem strony powodowej, w którym zarzuca ona Sądowi I instancji, iż w sposób nieuprawniony przyjął jakoby jedynym możliwym sposobem ustalenia wartości rynkowej spornego ciągnika było wnioskowanie o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy. Wskazać trzeba, że materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie dawał podstawy do ustalenia wartości ciągnika, skoro ciągnik ten był przedmiotem kilku transakcji sprzedaży, wartości wynikające z zawartych kolejnych umów sprzedaży nie były w żaden sposób kwestionowane, zaś kwota dochodzona pozwem była znacznie niższa niż wartość ostatniej transakcji.

Wskazać również trzeba, że nieskuteczny był zarzut podniesiony przez stronę powodową naruszenia przepisów postępowania poprzez zaniechanie przeprowadzenia dowodu koniecznego dla sprawy wyrażającego się oddaleniem wniosku o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków J. K., K. M., S. J. i J. G. celem ustalenia m.in. wysokości szkody. Jak już wyżej wskazano, materiał dowodowy dla ustalenia wysokości ewentualnej straty w majątku powodowej spółki był wystarczający. Oddalenie zatem wniosku dowodowego z podanych wyżej przyczyn nie miało wpływu na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Reasumując, strona powodowa nie wykazała żadnej z okoliczności - wbrew ciężącemu na niej ciężarowi dowodu - uzasadniających zasadzenie roszczenia w oparciu o reżim odpowiedzialności deliktowej.

W okolicznościach niniejszej sprawy należało również odnieść się do kwestii, której Sąd I instancji nie rozważał, wobec zakreślenia przez stronę powodową okoliczności faktycznych w oparciu o reżim odszkodowawczy, a mianowicie - oceny zasadności żądania powodowej spółki na gruncie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu (art. 405 k.c. i n.). Strona powodowa, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, w ramach podstawy faktycznej, na jakiej oparła powództwo nie wskazywała wprawdzie wprost na okoliczności faktyczne, które mogłyby stanowić o zasadności niniejszego powództwa opartego na tej podstawie prawnej, to jednak wobec podniesienia tej kwestii przez samą pozwaną, wypadało i kilka uwag poczynić na ten temat w kontekście żądania pozwu.

Zważyć należało, że roszczenie strony powodowej nie znajdowało usprawiedliwienia również w oparciu o przepisy art. 405 i n. k.c.

Dla powstania roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia muszą być spełnione następujące przesłanki: - wzbogacenie musi nastąpić kosztem zubożonego, - uzyskana przez wzbogaconego korzyść musi mieć charakter majątkowy, - wzbogacenie i zubożenie muszą być wynikiem tego samego zdarzenia, które powoduje przejście korzyści z majątku jednej osoby do majątku drugiej, albo niewyście pewnej korzyści do majątku zubożonego, - wzbogacenie musi nastąpić bez podstawy prawnej. Zubożenie i wzbogacenie łączy więc koincydencja (wspólna przyczyna).

Z okoliczności faktycznych wynika, że pozwana D. S. nabyła sporny ciągnik marki R. (...) od interwenienta R. M., który z kolei ciągnik ten nabył od J. W., a ten od G. K. (podającego się za P. K.). W momencie umowy sprzedaży pozwana była w dobrej wierze, nadto nie można mówić, aby w jakiś sposób została wzbogacona, skoro za ciągnik zapłaciła ekwiwalent w postaci ceny zakupu - 63.400 zł. Strona powodowa zatem nie została zubożona kosztem pozwanej, bowiem pozwana nie była w tym wypadku w ogóle wzbogacona. Podstawą wejścia w posiadanie ciągnika przez D. S. była umowa sprzedaży, drugą stroną umowy nie była zaś powodowa spółka.

Sąd Okręgowy nie rozważa tu kwestii prawnej nabycia własności przez pozwaną. W ocenie Sądu II instancji, należało jednak zwrócić uwagę, że - co słusznie zauważył pełnomocnik pozwanej - i w przypadku uznania, że pojazd nadal jest własnością spółki, i w przypadku przyjęcia, że własność przeszła na pozwaną, D. S. nie ma legitymacji biernej w przedmiotowej sprawie opartej o reżim bezpodstawnego wzbogacenia.

Z powyższych okoliczności wynika również, że niezasadne byłoby również roszczenie kondykcyjne (roszczenie o zwrot nienależnego świadczenia), bowiem w niniejszej sprawie strona powodowa nie świadczyła na rzecz pozwanej, aby mogła domagać się zwrotu tego świadczenia, a zwrotu nienależnego świadczenia może żądać ten tylko, kto spełnił świadczenie, nie wiedząc, że do świadczenia nie był zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia (art. 410 § 1 i 2 kc).

Również z powodów wyżej wskazanych apelacja strony powodowej nie mogła odnieść zakładanego przez powodową spółkę skutku w postaci uznania wyroku Sądu I instancji za nieprawidłowy, co skutkować by miało jego uchyleniem.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Odwoławczy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację strony powodowej jako bezzasadną, o czym orzeczono jak w pkt I sentencji.

Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego zawarte w pkt II sentencji, zapadło w oparciu o przepis art. art. 98 § 1 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 6 pkt 5 i § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu. Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego zawarte w punkcie III sentencji wyroku zapadło w oparciu o przepis art. art. 98 § 1 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 6 pkt 5 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu